

Sivilombudsmannen

Besøksadresse
Akersgata 8, inngang Tollbugata
Postadresse
Postboks 3 Sentrum, 0101 Oslo

Telefon 22 82 85 00
Grønt nummer 800 80 039
Telefaks 22 82 85 11
postmottak@sivilombudsmannen.no

Landbruks- og matdepartementet
Postboks 8007 Dep
0030 OSLO
postmottak@lmd.dep.no

S | O M

Vår referanse
2013/2751

Deres referanse
13/1359

Vår saksbehandler
Edvard Aspelund

Dato
19.12.2013

OVERSENDELSE – SAK OM INNSYN I STATSRAÅD LISTHAUGS KUNDELISTE

Det vises til tidligere korrespondanse i ovennevnte sak, sist brev 5. desember 2013 herfra.

./.

Vedlagt følger ombudsmannens uttalelse i saken.

For ombudsmannen

Edvard Aspelund
seniorrådgiver

Vedlegg

Uttalelse

S | OM

Sak: 2013/2751, 2013/2775, 2013/2782, 2013/2784, 2013/2810

SAK OM INNSYN I STATSRAÅD SYLVI LISTHAUGS KUNDELISTE

Sylvi Listhaug ble 16. oktober 2013 utnevnt til statsråd i Landbruks- og matdepartementet. Det ble da utarbeidet en liste over bl.a. kunder hun hadde arbeidet for som seniorrådgiver i kommunikasjonsbyrået First House. Dette dokumentet ble overlevert departementsråden samme dag etter at hun hadde tiltrådt. Dagsavisen ba om innsyn i dette dokumentet og fikk avslag. Avslaget ble begrunnet med at dokumentet inneholdt taushetsbelagte opplysninger, jf. offentleglova § 13 og forvaltningsloven § 13 første ledd nr. 2. Avisen klaget avslaget inn for ombudsmannen, og anførte at opplysningene ikke kunne unntas etter denne bestemmelsen. Ombudsmannen har etter dette også mottatt klager fra Verdens Gang, Dagbladet, Nettavisen og Aftenposten.

Jeg har kommet til at denne type kundelister som hovedregel omfattes av forvaltningens taushetsplikt om forretningsforhold etter forvaltningsloven § 13 første ledd nr. 2. Likevel kan jeg ikke slutte meg til departementets konkrete vurdering av om de enkelte opplysningene i dokumentet kan unntas offentlighet. Jeg kan ikke se at det foreligger hjemmel for å unnta eventuelle offentlige kunder fra innsyn, og ber derfor departementet om å foreta en ny behandling av de fremsatte innsynskravene. Det bes i den forbindelse også om at det foretas en habilitetsvurdering.

Sakens bakgrunn

Sylvi Listhaug ble i statsråd 16. oktober 2013 utnevnt til statsråd i Landbruks- og matdepartementet. Da hun ble utnevnt, var hun seniorrådgiver i kommunikasjonsbyrået First House. Kort tid etter utnevnelsen overleverte hun et dokument til departementsråden som inneholdt en oversikt over «hvilke kunder Listhaug har jobbet for på vegne av firmaet, og som også omfatter hennes mer indirekte kunderelasjoner og kjennskap til

First House sine kunder» (heretter omtalt som «kundelisten»). Listhaug uttalte ved tiltredelsen at hun ville overlevere en slik liste, og kort tid etter overleveringen til departementsråden kom det flere krav om innsyn i denne.

Departementet har behandlet alle innsynskravene etter offentleglova 19. mai 2006 nr. 16, og alle er avslått med hjemmel i offentleglova § 13 første ledd, jf. forvaltningsloven 10. februar 1967 § 13 første ledd nr. 2. Dagsavisens krav ble avslått 23. oktober 2013.

I brev 25. oktober 2013 brakte Dagsavisen saken inn for ombudsmannen. I klagen ble det bl.a. anført at departementet ikke hadde adgang til å unnta kundelisten fra offentlighet. Det ble vist til at det var stor offentlig interesse knyttet til kundelistene, og at innsyn ville «være en forutsetning for at det sivile samfunn skal kunne kontrollere maktutøvelsen til statsråden».

Etter at ombudsmannen hadde mottatt klagen fra Dagsavisen, og bedt om å få oversendt saksdokumentene fra departementet, har Aftenposten bedt departementet om en utvidet begrunnelse. Dagens Næringsliv har videre, med hjemmel i offentleglova § 13 tredje ledd, bedt departementet legge frem en anmodning om samtykke fra First House.

Departementet ga henholdsvis Aftenposten og Dagbladet en utvidet begrunnelse 28. og 31. oktober 2013. I begge de utvidede begrunnelsene viste departementet til at First House selv anså opplysninger om kundeforhold som konfidensielle og at offentliggjøring av kundelistene kan føre til tap eller skade for byrået. I brev 30. oktober 2013 opplyste First House at de ikke samtykket i offentliggjøring.

Verdens Gang, Dagbladet, Nettavisen og Aftenposten har hver for seg brakt saken inn for ombudsmannen.

Klagerne har i hovedsak anført at navnene som fremgår av kundelisten ikke kan unntas med hjemmel i forvaltningslovens regler om taushetsplikt for drifts- og forretningsforhold. Det er særlig vist til at hvert navn på listen må vurderes konkret, og at det ikke vil være av konkurransemessig betydning for First House dersom kundelisten offentliggjøres. Offentlighetens rett til og behov for å få vite hvem statsråd Listhaug arbeidet for som seniorrådgiver i First House var etter deres syn ikke tilstrekkelig vektlagt. Manglende innsyn i kundelisten ville gjøre det umulig for offentligheten å kunne kontrollere hennes habilitet. Flere av klagerne fremholdt også at det måtte gjøres en særskilt vurdering av om offentlige virksomheter kunne unntas offentlighet, og at enkelte kundeforhold og mulige navn på kundelisten allerede var offentlige.

Behandlingen av klagen ble stilt i bero som følge av at Statsministerens kontor hadde bedt Justis- og beredskapsdepartementets lovavdeling om en uttalelse om innsyn i denne typen kundelister. Denne uttalelsen forelå 6. november 2013 og saksbehandlingen ble deretter gjenopptatt. På bakgrunn av innholdet i uttalelsen ba bl.a. Dagbladet og Aftenposten på nytt om innsyn i deler av kundelisten. Departementet har i brev 12. november 2013 avslått disse nye innsynskravene.

Undersøkelsene herfra

Etter en gjennomgang av klagen og departementets saksbehandling ble det i brev 14. november 2013 bl.a. funnet grunn til å be departementet om en utfyllende redegjørelse for sitt syn på om de aktuelle navnene i kundelisten kunne unntas etter forvaltningsloven § 13 første ledd nr. 2. Det ble også spurt om hvilken konkurransemessig betydning det kunne ha for First House at opplysningene ble unntatt offentlighet. Videre ble det stilt spørsmål om hensynet til de aktuelle kundene også kunne være relevante i vurderingen. Det ble også spurt om det ville foreligge taushetsplikt for eventuelle opplysninger om offentlige virksomheter på de aktuelle kundelistene, og om det var foretatt en selvstendig vurdering av om de ulike kundeforholdene var offentlig tilgjengelig informasjon.

Departementet opplyste i svarbrev 21. november 2013 bl.a. at opplysningene i kundelistene ikke var alminnelig kjent eller alminnelig tilgjengelig. Det ble også vist til at First House selv i brev 19. november 2013 hadde anført at det var «en allmenn oppfatning at kundelister er strategisk sensitiv informasjon for de fleste virksomheter», og at dette var fremtredende for de fleste typer konsulentvirksomhet. Opplysningene om kundeforhold ble derfor ansett som taushetsbelagt av hensyn til First House, jf. Ot.prp. nr. 3 (1976-1977) s. 22. Videre uttalte departementet:

«Departementet har lagt til grunn at den sentrale konkurransemessige betydningen av bevaring av taushet for First House AS er å unngå at tillitsforholdet til kundene svekkes på grunn av brudd på konfidensialitetsavtalene. Som også Justis- og beredskapsdepartementets lovavdeling påpeker, kan en aktuell situasjon være at offentliggjøring medfører at First House risikerer å miste kunder som har engasjert byrået under forutsetning av konfidensialitet, eller at tilliten til byrået svekkes på en måte som reduserer muligheten for nye kunder eller oppdrag.

I tillegg vil konkurrenter, på bekostning av First House, kunne dra direkte nytte av det dersom slik informasjon gjøres offentlig kjent. Jf. også brevet fra First House av 19.11.13 hvor det anføres at '(f)or det tilfellet at FH sine kundelister, helt eller delvis, skulle bli offentliggjort, ville vi få svekket vår konkurransemessige posisjon betydelig i forhold til konkurrenter som ikke underlegges tilsvarende plikt. Dette er informasjon som konkurrentene vil ha nytte av i konkurranse med FH. Ved å få tilgang til listen kan de målrette sitt innsalgsarbeid på en helt annen måte enn uten en slik liste. Etter vår vurdering gjelder det særlig når det er kunder som en tidligere medarbeider har arbeidet med, siden kundeforhold ofte er mer sårbare i slik situasjon. Likeledes reduseres vår konkurransemessige posisjon ved at tillitsforholdet og forpliktelsen som ligger i konfidensialitetsbestemmelsen i allerede inngåtte avtaler svekkes dersom kundeforholdet offentliggjøres. Tillit til at en tjenesteleverandør oppfyller alle sider av en avtale er avgjørende for leverandørens troverdighet i markedet.'»

Departementet ville heller ikke utelukke at det kunne oppstå mislighetsbeføyelser mot byrået dersom den avtalefestede taushetsplikten mellom byrået og kundene ble brutt. Det ble også vist til lovavdelingens uttalelse om at offentlig organ som benytter seg av et

kommunikasjonsbyrå ikke kan unnta denne opplysningen av hensyn til organet selv. Departementet fremholdt videre:

«I tråd med dette syn kan det anføres at eventuelle offentlige organer, som er kunder av First House, ikke burde ha inngått konfidensialitetsavtaler. En annen innfallsvinkel er at korrespondanse og skriftlige avtaler mellom kommunikasjonsbyråer og offentlige organer som er kunder av disse, kan tenkes å fremkomme av de offentlige organenes offentlige journal, og dermed 'er tilgjengelig andre steder'.

Dette kan i så fall innebære at det foreligger begrensninger i taushetsplikten etter forvaltningsloven § 13a nr. 3. Departementet har ikke undersøkt dette, og kan heller ikke se bort fra at offentlige kunder har unntatt opplysningene om kundeforholdet med hjemmel i andre bestemmelser enn offentleglova § 13. Departementets begrunnelse for å unnta listen fra offentlighet er som tidligere nevnt, uansett knyttet til den konkurransemessige betydning opplysningene har for First House AS.»

Det ble videre opplyst at det kunne foreligge tilfeller der et offentlig organs kundeforhold ikke kunne eller burde gjøres kjent. Dersom det var alminnelig kjent at navn på listen var kunder av First House, mente departementet at det ikke var adgang til å unnta navnet offentlighet. Offentleglova § 12 c) kunne imidlertid komme til anvendelse. Det var uansett viktig at departementet unngikk å bekrefte eventuelle spekulasjoner om kundeforhold og dermed bryte taushetsplikten.

Departementets redegjørelse ble oversendt alle klagerne for eventuelle merknader. Nettavisen kom med ytterligere kommentarer, og disse ble i brev 5. desember 2013 oversendt departementet til orientering. Saken ble deretter tatt opp til avsluttende behandling her.

Jeg ser slik på saken

Dokumentet er overlevert til departementsråden for å håndtere eventuelle habilitetsspørsmål som kan oppstå grunnet statsråd Listhaugs arbeid for First House og deres kunder. Meningen var at departementsråden skulle kunne bistå i eventuelle habilitetsvurderinger og være oppmerksom på saker der spørsmål om habilitet kunne oppstå og burde vurderes. Overleveringen av listen må betraktes som et formålstjenlig tiltak fra statsråden for å sikre at det kunne foretas forsvarlige habilitetsvurderinger i de saker statsråden hadde ansvaret for. Jeg har forstått det slik at siktemålet var å skape tillit til at statsråden og departementet foretar de nødvendige habilitetsvurderingene fra sak til sak. Spørsmål om en statsråds habilitet kan oppstå både ved konkrete enkeltsaker som er til behandling, men også i forbindelse med saker som hører under departementet og som statsråden selv forutsettes å ta initiativ til. Det er da viktig at offentligheten har tillit til at de sakene ikke påvirkes av tidligere arbeidsforhold.

1. Generelt om kundelister er omfattet av forvaltningens taushetsplikt

Den aktuelle kundelisten er departementets saksdokument. Eventuelle innsynskrav må derfor vurderes etter offentleglova. Hovedregelen er at forvaltningens saksdokumenter er åpne for innsyn, om ikke annet følger av lov eller forskrift med hjemmel i lov, jf. offentleglova § 3.

Det følger av offentleglova § 13 første ledd at opplysninger som er underlagt taushetsplikt i lov eller i medhold av lov er unntatt fra innsyn. I denne saken er det spørsmål om opplysningene som fremkommer i kundelisten omhandler «drifts- eller forretningsforhold som det vil være av konkurransemessig betydning å hemmeligholde av hensyn til den som opplysningen angår» jf. forvaltningslovens § 13 første ledd nr. 2. For at noe skal unntas etter denne bestemmelsen, må opplysningene være av en slik art at offentliggjøring kan føre til økonomisk tap eller redusert gevinst for den som har krav på hemmelighold. Som oftest vil det være gjennom at en konkurrent kan bruke den aktuelle opplysningen i egen virksomhet. Det er ikke tilstrekkelig at offentliggjøring kan ha uheldige eller ubehagelige konsekvenser for den opplysningene angår.

Slik saken er opplyst, har First House og deres kunder underskrevet en avtale som innebærer konfidensialitet om kundeforholdet. Denne avtalen er imidlertid ikke relevant for spørsmålet om rett til innsyn etter offentleglova. Denne avtalen må departementet se bort fra ved behandlingen av et innsynskrav i et dokument som er omfattet av offentleglova. For at et dokument skal kunne unntas, må vilkårene i offentleglova være tilfredsstillende. Det er med andre ord ikke adgang til å «avtale seg bort» fra offentleglova. Et unntak fra innsynsretten etter offentleglova er at dokumentet inneholder opplysninger som er underlagt taushetsplikt. Spørsmålet er derfor om opplysningene i kundelistene er omfattet av taushetspliktbestemmelsen i forvaltningsloven.

Det finnes ikke et forbud mot å avtalefeste konfidensialitet mellom private. Taushetsplikten er derfor avtalemessig forankret på en som måte som rettsordenen tillater. Dersom det er ønskelig at kundeforhold mellom private skal bli gjenstand for innsyn, må det i tilfelle skje ved at det gis en lov som forbyr avtaler om dette. Dette er et politisk spørsmål som jeg ikke finner grunn til å uttale meg om.

En eventuell konfidensialitetsavtale mellom en virksomhet og et kommunikasjonsbyrå kan derfor som hovedregel ikke innskrenke offentlighetens innsynsrett etter offentleglova.

I forarbeidene til offentleglova, Ot.prp.nr. 102 (2004-2005) s. 129, heter det at taushetsplikt basert på en avtale ikke kan gi grunnlag for taushetsplikt etter offentleglova § 13. Se også bl.a. lovavdelingens uttalelser 14. april 2008 (JDLOV-2008-2352), 4. mars 2009 (JDLOV-2008-7049) og ombudsmannens årsmelding for 2009 side 102 (SOMB-2009-17) der jeg på side 105 uttalte følgende:

«Utgangspunktet både i offentlighetsloven § 2 og den nye offentleglova § 3 er at forvaltningens saksdokumenter er offentlige så langt det ikke er gjort unntak i lov

eller i medhold av lov. Unntak må være forankret i loven. Forvaltningen kan ikke på egen hånd ved avtale gjøre unntak fra denne regelen.

Det taushetsløftet Finansdepartementet har avgitt kan således ikke få betydning for vurderingen av spørsmålet om offentlighet - heller ikke spørsmålet om meroffentlighet. Spørsmålet om offentlighet må bedømmes etter bestemmelsene i offentlighetsloven. Dersom det i strid med offentlighetsloven er avgitt et taushetsløfte, vil dokumentet eller opplysningen likevel måtte offentliggjøres, selv om det er i strid med partenes avtale. At staten i den forbindelse vil kunne bli saksøkt, eller at offentliggjøring vil kunne være uheldig for Finansdepartementets ry som avtalepart, er i denne sammenheng uten betydning.»

Saken om dokumentinnsyn må følgelig avgjøres etter offentleglova.

Jeg kan langt på vei slutte meg til de vurderingene som fremkommer i lovavdelingens uttalelse 6. november 2013 (JDLOV-2013-6908) punkt 3.2, 3.4 og 3.5 om at innholdet i kundelister for kommunikasjonsbyråer kan være omfattet av forvaltningens taushetsplikt etter forvaltningsloven § 13 første ledd nr. 2.

Dersom kundelister blir kjent, vil det kunne føre til at andre byråer i bransjen vil kunne foreta mer rettede markedsføringstiltak mot de aktuelle kundene. Dette synet har også kommet frem i forarbeidene til forvaltningsloven, se Ot.prp. nr. 3 (1976-1977) side 23. Kundelisters betydning for en virksomhet viser seg også ved at kundelister kan være ansett som bedriftshemmeligheter etter markedsføringsloven 9. januar 2009 nr. 2 § 28. Videre vil det også kunne være kunder hvor det faktum at man har engasjert et kommunikasjonsbyrå kan være skadelig i seg selv. Det er også et hensyn at enkelte kunder selv ønsker konfidensialitet.

Departementet har, om enn noe kortfattet, vist til relevante hensyn og momenter ved vurderingen av om kundelistene inneholder opplysninger som det kan være av konkurransemessig betydning for First House å hemmeligholde. Jeg har på bakgrunn av saken slik den nå fremstår, ikke funnet rettslig grunnlag for å rette kritikk mot departementets generelle vurdering av taushetspliktspørsmålet, og lar denne delen av saken bero med den redegjørelsen departementet har gitt.

2. Kan offentlige organer på en kundeliste unntas fra offentlighet?

Selv om kundelister inneholder *opplysninger* om forretningsforhold som kan unntas etter forvaltningsloven § 13 første ledd nr. 2, må forvaltningen foreta en konkret vurdering av de ulike opplysningene i dokumentet det er bedt om innsyn i. Det synes ikke å være bestridt at eventuelle kunder som er alminnelig kjent ikke kan unntas fra offentlighet etter forvaltningsloven § 13 første ledd nr. 2, jf. § 13 a nr. 3, selv om øvrige kundeforhold i samme dokument er taushetsbelagt. Dette har også departementet lagt til grunn i sin redegjørelse 21. november 2013.

Lovavdelingen har i uttalelsen 6. november 2013 punkt 3.7 vist til at kunder som er «offentlige organ som ikke driver noen form for næringsvirksomhet» vanskelig kan unntas

med hjemmel i forvaltningsloven § 13 første ledd nr. 2 av hensyn til det aktuelle organet. Departementet synes å være enig i denne vurderingen, men har som nevnt valgt å unnta eventuelle offentlige navn av hensyn til First House.

Ved vurderingen av om en offentlig virksomhets kundeforhold er taushetsbelagt, må det tas stilling til om virksomheten er omfattet av offentleglova. Kommentarene nedenfor er knyttet til spørsmålet om opplysningen om at et offentlig organ som er omfattet av offentleglova og arkivlova har et kundeforhold med et kommunikasjonsbyrå, kan unntas som taushetsbelagt informasjon.

Inngåelsen av en avtale mellom et offentlig organ og et kommunikasjonsbyrå vil som hovedregel fremgå av korrespondanse mellom de to partene. I enkelte tilfeller har det vært en offentlig anbuds- eller anskaffelsesprosess i forkant. Dersom kundeforholdet har kommet i stand etter reglene i anskaffelsesloven 16. juli 1999 nr. 69, er det dessuten egne regler om offentlighet for tilbud og protokoller i offentleglova § 23 tredje ledd. Uansett hvordan kundeforholdet har oppstått, kan det legges til grunn at det i forbindelse med utføringen av oppdraget vil være ytterligere korrespondanse mellom partene og at det både i forbindelse med avtaleinngåelsen og oppdraget kan være journalføringspliktige dokumenter som skal fremgå av organets offentlige journal, jf. arkivlova 4. desember 1992 nr. 126 og forskrift om offentlige arkiv 11. desember 1998 nr. 1193 §§ 2-6 og 2-7 om offentlig journal. Etter forskriften § 2-7 første ledd litra c) skal «sender og/eller mottakar» føres inn i journalen, men innføringen skal ikke røpe opplysninger som er undergitt taushetsbelagt informasjon. Spørsmålet blir da om selve eksistensen av et kundeforhold mellom en offentlig virksomhet og et kommunikasjonsbyrå kan anses som taushetsbelagt informasjon.

Når det offentlige inngår avtaler med tjenestetilbydere, er det andre hensyn som spiller inn ved vurderingen av om opplysninger er taushetsbelagte enn om det foreligger et avtaleforhold mellom to private parter. At navnet på kommunikasjonsbyrået og eventuelle avtaleforhold mellom partene ikke kan unntas offentlighet av hensyn til det offentlige, synes ikke bestridt av departementet.

Jeg har flere ganger gitt uttrykk for at offentlighet og innsyn er viktig i saker som gjelder bruk av offentlige midler. Offentlighetens interesser er et hensyn som skal tillegges stor vekt ved vurderingen av om opplysninger er taushetsbelagt. I en sak om innsyn i en avtale mellom Mattilsynet og et selskap om kjøp av konsulenttjenester som er inntatt i årsmeldingen for 2007 på side 36 (SOMB-2007-3) uttalte jeg:

«Innsyn og åpenhet er spesielt viktig i saker som gjelder bruk av offentlige midler. Når det gjelder innsyn i opplysninger om timesatser, mener jeg at det er 'særs viktig at det her er tale om bruk av offentlige midler', se saken inntatt i ombudsmannens årsmelding for 2005 side 79 på side 82 (Somb-2005-7). Prinsipielt mener jeg at offentligheten bør ha innsyn i avtaler som forvaltningen inngår med private om utføring av tjenester for det offentlige. Enhver som utfører tjenester for det offentlige må derfor være forberedt på spørsmål om grunnlaget for de økonomiske kravene de setter frem. Åpenhet om grunnlaget er viktig for å motvirke overfakturering, men også for muligheten til å kontrollere korrekt utbetaling av

offentlige midler. Dette bidrar til å styrke tilliten forvaltningen og de aktørene som utfører tjenester for det offentlige. En forutsetning for taushetsplikt etter loven og forskriften er derfor at det påvises tungtveiende, nærliggende, konkrete og kontrollerbare forhold, som tilsier at åpenhet i ettertid vil være skadelig for konkurranseforholdene.»

I sak 2009/1960 (SOM-2009-1960) fremhevet jeg at også andre bestemmelser taler for at offentlighetens interesser skal vurderes:

«I tolkningen og anvendelsen av forvaltningsloven § 13 første ledd nr. 2, må det også ses hen til offentlighetsprinsippet, slik dette er kommet til uttrykk i Grunnloven § 100 femte ledd og offentlighetsloven § 3. Avtaler som det offentlige inngår med private virksomheter om kjøp av varer og tjenester innebærer bruk av offentlige midler, og det er generelt en offentlig interesse knyttet til opplysninger om slike avtaler. Der avtalene gjelder spørsmål av allmenn interesse, må dessuten private næringsvirksomheter i 'vid utstrekning tåle å havne i offentlighetens søkelys', se JDLOV-1997-12176.»

Jeg kan etter dette ikke se at forvaltningen etter forvaltningsloven § 13 første ledd nr. 2 har adgang til å unnta navnet på det aktuelle kommunikasjonsbyrået fra journalen i en konkret sak, og at navnet dermed skal fremgå av organets postjournal. Ved en slik journalføring vil det kunne bli kjent at det offentlige har inngått avtale med kommunikasjonsbyråer.

Søk i enkelte offentlige virksomheters postlister har også vist at det ikke synes å være praksis for å unnta kommunikasjonsbyråenes navn fra postlistene når det gjelder byråets arbeid for virksomheten. Enkle søk i søkemotorer på internett har også avdekket flere kundeforhold mellom ulike kommunikasjonsbyråer og offentlige virksomheter, herunder byråer som opererer med konfidensielle kundelister. Kundeforhold som fremgår av offentlige journaler eller er bekreftet av organet i pressen, må anses alminnelig kjent eller alminnelig tilgjengelig andre steder, jf. forvaltningsloven § 13 a nr. 3.

Det forhold at det offentlige er kunder av et kommunikasjonsbyrå, må derfor anses å være offentlig tilgjengelig informasjon slik departementet også er inne på i sin redegjørelse. Opplysninger som er offentlige andre steder kan vanskelig være taushetsbelagt, se f.eks. lovavdelingens uttalelse 9. april 2003 (JDLOV-2003-1934) hvor det legges til grunn at opplysninger i offentlige skattelister ikke vil være underlagt taushetsplikt. I uttalelse 14. oktober 2003 (JDLOV-2003-7631) uttalte lovavdelingen klart at det ikke kan være av «konkurransmessig betydning å hemmeligholde opplysninger som er alminnelig kjent eller tilgjengelig andre steder». Offentlige opplysninger om et kundeforhold kan derfor vanskelig unntas alene fordi de samme opplysningene fremkommer i en kundeliste som også kan anses for å inneholde taushetsbelagte opplysninger.

Det offentliges manglende hjemmel for å unnta opplysninger om kundeforhold med et kommunikasjonsbyrå, vil kunne sidestilles med et samtykke til offentliggjøring etter forvaltningsloven § 13 a nr. 1, eller som en offentlig bekreftelse av kundeforholdet, jf. også lovavdelingens uttalelse 6. november punkt 3.8. Dette tilsier at kommunikasjonsbyråenes argumentasjon om at opplysninger om kundeforholdet skal

unntas for å beskytte kundene, vanskelig kan tillegges stor vekt når det er tale om offentlige organ som kunder.

Jeg har på denne bakgrunn funnet å måtte be departementet foreta en ny vurdering av innsynskravene i kundelisten. Vurdering bes knyttet opp mot eventuelle offentlige virksomheter i kundelisten, og eventuelt andre kunder som er alminnelig kjent eller alminnelig tilgjengelig andre steder.

Departementets fornyede vurdering imøteses så snart som mulig, og senest innen fire uker.

3. Habilitet

Statsråd Listhaugs arbeidsavtale med First House synes bl.a. å inneholde en klausul om konfidensialitet. Det fremgår ikke om departementet har vurdert om statsråd Listhaugs tidligere arbeidsforhold og tilknytning til First House er av en slik art at det kan stilles spørsmål om habiliteten til statsråden da departementet behandlet innsynsbejæringene, jf. forvaltningsloven § 6 andre og tredje ledd og lovavdelingens uttalelse 16. juni 1998 (JDLOV-1998-5793). Departementet bes derfor om å foreta en slik vurdering ved den fornyede behandlingen av saken.

Oslo, 19. desember 2013

Arne Fliflet